

Varðveita motorbát

Norðoya Fornminnisavni hevur keypt motorbátin "Nólsoyar Páll", sum var við til at menna Klaksvíkina, og sum eisini er eitt minni um bátasmíð

Eitt ynski hjá Norðoya Fornminnasavni hevur verið at fingið ein av teimum gomlu motorbátunum til ognar at varðveita. Vit hava hildið, at ein motorbátur hevði sin sjálvsagda rætt at verða varðveittur í Klaksvík, her hann gjøgnum ta farandi öldina hevur havt sin stóra lut í, at Klaksvíkin er ment til tað, hon er. Eisini vildu vit fingið varðveitt eitt umboð fyri tað dygdarliga handverk, sum okkara fremstu bátasmíðir í landinum slóðuðu fyrst í öldini. Fyri at nevna nakrar: Jákup á Biskupsstøð, Elias í Rættará og Laurits í Mortansstovu.

Tey seinastu tvey árinu hevur savnið arbeitt við at kanna, hvørjir eru eftir av teimum gomlu motorbátunum í Føroyum, og hvørjir eru hóskandi til at varðveita.

Gott eyga hava vit havt á »Nólsoyar Páll« í Klaksvík, og tá ið eigararnir í vár vendu sær til okkara um bátin, fóru vit í holt við at kanna møguleikarnar fyrst at ognar savninum

bátin.

Aftan á samráðingar aftur og fram við eigararnar og teir jättandi myndugleikarnar yvirfyri savninum, er tað nú komið so mikið langt, at keypsáttmáli er undirskrivaður við eigararnar, soleiðis at báturin verður ogn hjá Norðoya Fornminnasavni.

Ætlanin hjá savninum er at varðveita bátin, soleiðis sum hann varð gjørdur í 1927, tó við somu plankahædd og sama stýrhúsi, sum hann hevur í dag.

Í góðum standi

Sum báturin er í standi og útgjørdur í dag, verða ikki tær stóru umvælingarnar at gera við hann tey fyrstu árinu.

Tað skal arbeiddi og peningur til at gera ábotur og umvælingar av bátinum í framtíðini, og har sum áhugin frá limum og øðrum ikki røkkur til, verður savnið at fáa pengar til vega.

Tað verður gjørt á tann hátt, at savnið setur á

stovn ein grunn við tí endamáli at reisa pengar til ábotur og umvælingar.

Fyrst í komandi ári verður so skipað fyri inn-savning runt í Norðoyggjum til henda grunn, og vóna vit at innsavningin verður væl móttikin. Ætlanin er at hava bátin liggjandi fyri teym heimi á vanni í Klaksvík, og verður ein maður knýttur at bátinum til at ansa eftir honum, so at hann altíð er í forsvarligum standi og siglingarklárur.

Báturin verður varðveittur fyri allar Føroyar, fyrst at vit í framtíðini kunnu visa komandi ættarliðum, hvussu hesir vóru. Eisini verður hann umboð fyri Norðoya Fornminnasavni, Klaksvíkina og allar Norðoyggjar.

Ætlanin er at hann skal verða brúktur út frá Klaksvík til alt, sum letur seg gera, tá ið hugsað verður um varðveiting, sum t.d. í skúlaundirvisingini, til útferðir, leiguturar o.a., soleiðis at hann kemur at sigla sum mest.

Smiðaður í 1927

»Nólsoyar Páll« er í dag merktur til 12,62 t. brutto og 4,69 t. netto, smiðaður í Klaksvík 1927 av eik og furu og hevur ein Volvo motor, 135 hk.

Tað var Poul Joensen, Pól í Pálsstovu, sum stóð fyri at smiða bátin til J. F. Kjølbro í 1927. Hinir smiðir vóru Kristian Magnus Hansen, Jógvan Joensen (Gørðs) og Poul Sofus Borðoy (Duffi). Hann varð smiðaður á Stongunum, heimanfyri handilin hjá Kjølbro.

Frammanundan var motorbáturin »Karl Juul«, sum Jóan Karl á Skála átti farin á land á Borðoyarnesi og var vrak. Burturúr honum varð tilfar brúkt, tá ið teir smiðu »Nólsoyar Páll«, men óvist hvussu nógv, tí »Karl Juul« var minni bátur enn »Nólsoyar Páll«. Onkur vil tó halda, at kjølurin er av »Karl Juul«. Beint fyri kriggið varð báturin hækkaður ein planku upp og dekkið skift — hækkaður tí hann

var ov lítið bygður, var ov grunnur. Møguliga fekk hann tá tveir nýggjar plankar, men tað er ikki vist.

Báturin varð brúktur til útróður, og hevði Kjølbro hann til 1951, tá ið hann varð seldur til Kristian Andreassen, Gígga á Strøndum.

Pussaður upp

Báturin var ikki í góðum standi tá, og pussaði Gígga tí bátin upp og setti eina mesanmastur í hann, mest fyri at fáa antenuna langt upp.

Gígga brúkti bátin til útróður og annað, m.a. sum fergubát til Havnar og aðrastaðni.

Á hvørjum ári hevði hann hann uppi á Strøndum, og gjørdi hann tað neyðuga við hann sum skuldi til, so at hann alla tíðina var í góðum standi.

Tá ið Gígga keypti bátin hevði hann ein Bolinder 25 hk. motor ísettan, men ivaleyst hevur hann havt ein Avansa aðrenn.

Í 1962-63 varð motorurin útskiptur við ein nýggjan Bolinder motor 70 hk.

Samstundis varð nýtt stýrhús gjørt á bátin. Hetta stýrhúsið varð gjørt líka sum tað gamla, bert eitt sindur longri aftur, og hurðin kom at venda suðureftir, istaðin fyri at tann gamla var á stýriborðssiðuni.

Aftur til Klaksvík í 1975

Tá ið Gígga doyði í 1972,

yvirtók sonurin John Andreassen bátin og hevði hann til 1975, tá ið hann varð seldur norður aftur til Klaksvíkar.

Navnabrettið, sum Gígga gjørdi, tá ið hann keypti bátin, hevur John heima hjá sær.

Tað var Kári Kjølbes, sum keypti bátin aftur til Klaksvíkar. Kári ætlaði at fáa sama nummarið aftur á bátin, KG 388, tað sum hann hevði frá byrjan av, men Elias í Vági hevði tað á einum maskinbáti hjá sær. Tí fekk hann KG 148.

Kári tók vantini burtur og setti rørsþenni istaðin. Eisini læt hann gera eitt borð, uml. 20 cm. høgt, oman á lúnningina allan vegin runt og lastalukuna størri enn hon var. Róðrið hevði ketutrekki, og fekk hann skift tað út við hydrauliskt.

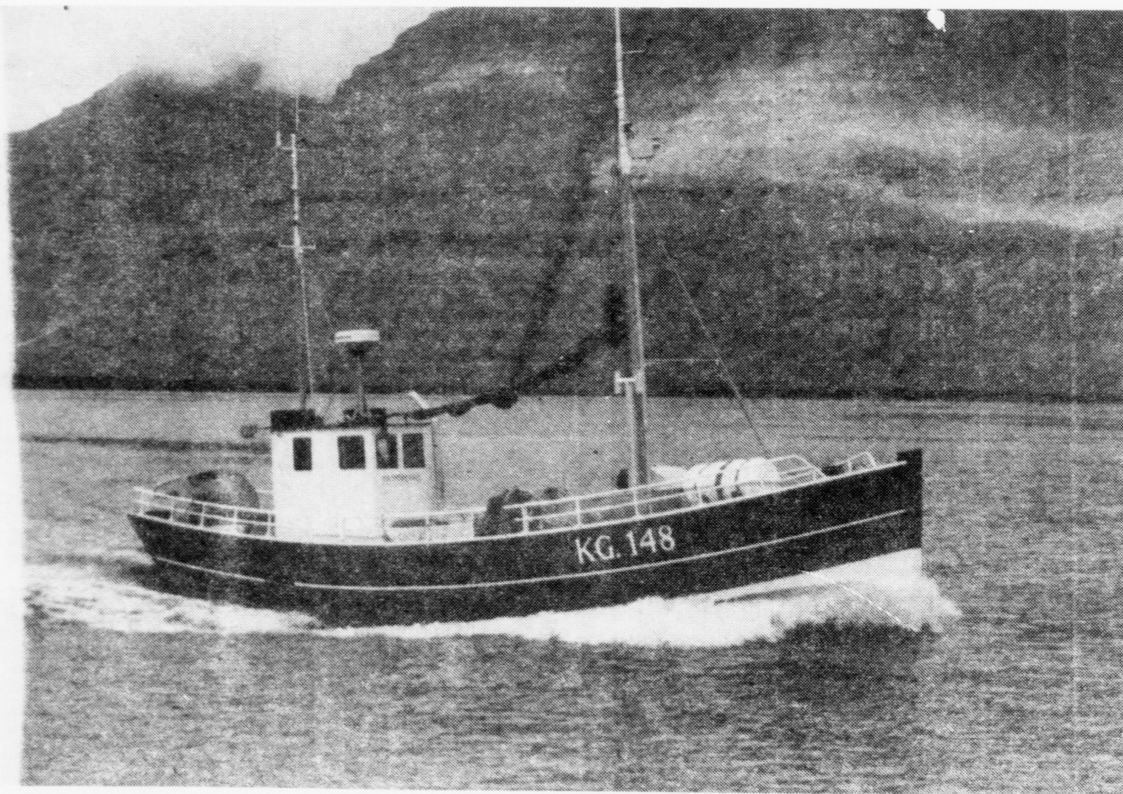
Í 1980 seldi Kári bátin til Rósing og Hilmar Anthoniussen í Klaksvík.

Teir fingi sett ein nýggjan motor í hann í 1984, ein Volvo, og seldu hann nakað aftan á til Kristin og Marius Vilhelmsen, ið nú hava selt hann til Norðoya Fornminnasavni.

Í 1988 varð báturin tikin upp og umvældur. Tað sum var rotið og illa farið varð skift út, og varð hann lagdur eitt sindur út í erva, so betri pláss var millum stýrhúsið og lúnningina. Allar stúttur, klædningar omandeks, lúnning, ovasti parturin av hekkuni og skardekkid varð skift. Tann vánaliga masturin tókin úr og aluminiumsmastur sett í staðin. Tá varð eisini ein aluminiumsruff sett upp frammanfyri kappan, so rúmligari var í lugarinum. Báturin hevur neyðugan útbúnað til sigling, so hann er í góðum standi og væl útgjørdur í allar mátar.

Leggjast kann afturat, at savnið hevur í varðveitslu øll smiðiamboð, kistu og bonk hjá Pól í Pálsstovu, sum saman við »Nólsoyar Páll« kann visa ein part av tí handverki, sum hesin hegnismaður læt úr hondum.

Norðoya Fornminnasavni

Pól í Pálsstovu stóð fyri arbeiddinum at smiða »Nólsoyar Páll« til J. F. Kjølbro í 1927